

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 24.02.2025 р. №2)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «26» лютого 2025 р. № 78

ПІГОДЖЕНО

Проректор

(підпис)

Олена ЧАСНІКОВА

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРВЧА РОБОТА ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ
ОСВІТИ ПІДГОТОВЧОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНИХ
ГРУП В УМОВАХ ВОЄНОГО СТАНУ»
для вчителів фізичної культури, керівників гуртків**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12 жовтня 2022 року № 904 та у відповідності до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29 серпня 2024 року № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель загальної середньої освіти».

Освітня програма враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя (викладача), та з урахуванням стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний учитель (викладач) закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої програми: професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО) необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Основні завдання Програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів закладів загальної середньої освіти
- поглибити й розширити знання вчителів закладів загальної середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей вчителів закладів загальної середньої освіти;
- удосконалити вміння вчителів закладів загальної середньої освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання із фахових і психолого-педагогічних дисциплін.
- підготовка педагогів до використання інноваційних методів навчання для підвищення ефективності освітнього процесу.

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою

Суб'єкти підвищення кваліфікації розробляють власні робочі програми навчання на основі Типової програми в повному обсязі або частково в залежності від професійних потреб та рівня підготовки слухачів, особливостей регіональної системи освіти. Вибір форми організації освітнього процесу за робочою програмою залишається за суб'єктом підвищення кваліфікації та відповідно до запитів слухачів.

Вивчення деяких питань модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми можуть

бути перенесені в інші теми в залежності від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо.

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах за рішенням суб'єкта підвищення кваліфікації.

Самостійна робота слухачів передбачає пошук, опрацювання навчальних матеріалів відповідно до запропонованих завдань, створення групових проектів тощо. Здійснюється самостійна робота в позанавчальний час.

Засоби діагностики успішності навчання та форми атестації слухачів обираються самостійно суб'єктом підвищення кваліфікації та зазначаються в робочій освітній програмі.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності або галузі знань.

1. Формування та розвиток загальних компетентностей:

ЗК.01. Громадянської, через здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність сталого розвитку.

ЗК.02. Соціальної, через здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК.03. Культурної, здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. Лідерської, здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК.05. Підприємницької, через здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

2. Формування та розвиток професійних компетентностей учителя до виконання трудових функцій:

A1. Мовно-комунікативної, через здатність забезпечувати здобуття освіти державною та іноземними мовами; здатність забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти; здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови в професійному колі (для вчителів і викладачів іноземної мови, а також учителів, які здійснюють освітній процес (викладають навчальні предмети) іноземними мовами, здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння й навички учнів.

A2. Предметно-методичної, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

A3. Інформаційно-цифрової, через здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі

(відповідно до рівня освіти, який надається).

Б.1. Психологічної, через здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

Б.2. Емоційно-стичної, через здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Б.3. Компетентність педагогічного партнерства, через здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя/викладача для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В.1. Інклюзивної, через здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

В.2. Здоров'язбережувальної, через здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте, фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу суб'єктам освітнього процесу.

Г.1. Проектувальної, через здатність проектувати осередки навчання і виховання учнів.

Г.1. Прогностичної, через здатність прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

Г.2. Організаційної, через здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. Оцінювально-аналітичної, через здатність аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати процес самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.1. Інноваційної, через здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації в професійній діяльності; застосовувати інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д.2. Компетентності навчання впродовж життя, через здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізій тощо).

Д.3. Рефлексійної, через здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати індивідуальні професійні потреби.

Розробник програми	<i>Лакіза О.М.</i> , доцент кафедри природничо-математичної освіти та технологій Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», кандидат географічних наук, доцент		
Зміст програми	№ з/п	Тема заняття	год
		МОДУЛЬ І.	
	1.1.	Розвиток емоційного інтелекту та реалізація педагогічної підтримки учнів з ООП в умовах воєнного стану	2
		МОДУЛЬ ІІ	
	1.2.	Демографічна ситуація та стан здоров'я населення України	2

	1.2.	Сучасні погляди на проблему збереження і зміцнення здоров'я учасників освітнього процесу	2
	МОДУЛЬ III		
	3.1.	Державний стандарт базової середньої освіти. Освітня галузь «Фізична культура»	2
	3.2.	Концепція реформування фізкультурної освіти НУШ від теорії до практики	2
	3.3.	Особливості організації занять з учнями, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи	2
	3.4.	Урок фізичної культури НУШ з учнями спеціальної медичної групи	2
	3.5.	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи	2
	3.6.	Сучасні методи профілактики та корекції захворювань хребта та плоскостопості учнів	4
	3.7.	Реалізація Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні з учнями підготовчої і спеціальної медичної групи	2
	3.8.	Фізкультурно-оздоровча робота зі здобувачами освіти підготовчої та спеціальної медичної груп в умовах воєнного стану	4
Обсяг програми	1 кредит ЄКТС / 30 год (26 годин – аудиторні, 4 години – керована самостійна робота)		
Форма підвищення кваліфікації	Інституційна (денна)		

МОДУЛЬ I.

1.1. Розвиток емоційного інтелекту та реалізація педагогічної підтримки учнів з ООП в умовах воєнного стану

Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти. Рівні підтримка в освітньому процесі. Характеристика моделей підтримки учнів з ООП.

Роль педагогічного колективу та команди психолого-педагогічного супроводу, взаємодія та обов'язки. Методи і стратегії адаптації освітнього середовища – підходи до диференціації та індивідуалізації навчання.

Практичні аспекти організації навчання – кейси, інтерактивні методи та робота з ІПР.

МОДУЛЬ II.

2.1. Демографічна ситуація та стан здоров'я населення України

Сучасні дані і деякі причини скорочення чисельності й скорочення тривалості життя населення України. Порівняльний аналіз тривалості життя у країнах Європи і Азії. Довгожителі Світу. Негативні демографічні зміни, що протікають в країні. Недостатній рівень стану здоров'я населення країни. Чинники, що впливають на тривалість життя людини. Данні наукових досліджень щодо негативних тенденцій погіршення стану здоров'я молодого покоління держави. Факти зростання кількості студентів і учнів за станом здоров'я віднесених до підготовчої і спеціальної медичної групи. Наукові дослідження і факти зростання числа типових захворювань дітей за період перебування в загальноосвітніх навчальних закладах України. Причини негативних тенденцій погіршення стану здоров'я молодого покоління держави. Негативний вплив на стан здоров'я людини тютюнопаління, вживання спиртних напоїв, других важелів погіршення життя людини.

2.2. Сучасні погляди на проблему збереження і зміцнення здоров'я учасників освітнього процесу

Сучасна система збереження і зміцнення здоров'я людини за холістичною моделлю ВООЗ. Основні фактори здоров'я людини. Система укріплення організму школярів. Програма

президента України «Здорова Україна». Основні напрями реалізації програми президента України. Програми МОН України «Здорова школа». Завдання щодо підвищення рухової активності учнів школи у процесі навчального дня. Модельна програма для учнів 5-9 класів, завдання і особливості впровадження. Реалізація регіональної програми «Пліч-о-пліч». Досвід проведення «Активних парків» для населення. Різноманітні соціальні програми, фестивалі, конкурси з метою підвищення рухової активності учасників освітнього процесу.

МОДУЛЬ III.

3.1. Державний стандарт базової середньої освіти. Освітня галузь «Фізична культура»

Мета освіти. Структура Державного стандарту базової середньої освіти.. Формула новій Української школи. Ціннісні орієнтири базової середньої освіти. Освітні галузі. Забезпечення наступності в базовій середній освіті. Загальні результати навчання. Конкретні результати навчання. Орієнтири для оцінювання. Інтеграція освітніх галузей.

3.2. Концепція реформування фізкультурної освіти НУШ від теорії до практики

Етапи реформування фізкультурної освіти за роками незалежності України. Демократичні основи удосконалення навчальних програм з фізичної культури. Наступність і послідовність у розробленні програмного забезпечення від початкової до старшої школи. Концепція НУШ. Теоретико-методична основа реформи освіти з фізичної культури. Формування ключових компетентностей учнів в процесі фізичного виховання у школі. Приклади формування ключових компетенцій на уроках фізичної культури та в позакласних формах роботи. Чотири наскрізні змістовні лінії. Рекомендації з досвіду роботи. Академічна свобода.

3.3. Особливості організації занять з учнями, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи

Теоретично-методичні знання. Стан здоров'я учнів закладів загальної середньої освіти України. Фактор погіршення здоров'я школярів закладів освіти. Холістична модель здоров'я ВООЗ. Недооцінка факторів збереження та зміцнення здоров'я у школярів молодшого та підліткового віку. Профілактика шкідливих звичок. Медичний контроль і самоконтроль. Дотримання гігієнічних норм. Норми екологічної безпеки. Раціональне харчування. Очищення організму. Різноманітні засоби підвищення працездатності.

Практичні новички. Методичні прийоми та вправи. Психорегуляція. Енергетичне дихання. Загартування. Фізична культура в режими навчального дня і рухова активність.

3.4. Урок фізичної культури НУШ з учнями спеціальної медичної групи

Урок фізичної культури, особливості його проведення. Принципи навчання: оновлення змісту, інтегроване навчання, особисто орієнтовний підхід, міжпредметні зв'язки. Особливості організації і проведення дистанційного уроку фізичної культури в умовах воєнного стану.

Формувальне оцінюване: завдання, особливості організації, алгоритм роботи учителя, зацікавленість, мотивація учнів, зворотній зв'язок. Робочий зошит. Діти з особливими освітніми потребами. Основна мета інклюзії. Інклюзивність на уроках фізичної культури в учнів спеціальної медичної групи в умовах воєнного стану.

3.5. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи

Особливості впровадження програма для роботи з учнями підготовчої і спеціально медичної групи. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи. Поділення учнів на групи згідно онтогенезу захворювань. Юридичні основи використання модельної програми для учнів 7-9 класів щодо організації окремих занять з учнями маючих відхилення у стані здоров'я. Варіанти оцінювання учнів спеціальної медичної групи в окремих (додаткових) групах навчання.

3.6. Сучасні методи профілактики та корекції захворювань хребта та плоскостопості учнів

Методи дослідження стану здоров'я школярів. Сучасні методи профілактики, корекції та лікування захворювання хребта в учнів. Профілактика і лікування учнів маючих захворювання стопи. Дихальні гімнастики «Хаду», Стрельнікової, Бутейка. Дихальні вправи під час захворювання «Ковідом – 19». Пальчикова гімнастика. Гімнастика для очей. Демонстрація відеороликів і навчально-методичних посібників.

3.7. Реалізація Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні з учнями підготовчої і спеціальної медичної групи

Указ президента України «Здорова Україна». План заходів щодо реалізації Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні «Рухова активність – здоровій спосіб життя – здорова нація». Рекомендація Кабінету Міністрів України о впровадженню програми «Здорова Україна - здорова нація». Модельна програма для учнів 5-6 класів шкіл України, Всеукраїнська шкільна ліга «Пліч-о-пліч». Регіональні програми «Активні парки – Нестримні» для реабілітації та фізичною активністю ветеранів, людей з інвалідністю та населення країни. Соціальні програми оздоровчої направленості в Україні. Використання Google сервісів в освітньому процесі з фізичної культури щодо підвищення оздоровчої рухової активності з учнями підготовчої і спеціальної медичної групи.

3.8. Фізкультурно-оздоровча робота зі здобувачами освіти підготовчої та спеціальної медичних груп в умовах воєнного стану

Демонстрація відеороликів і презентації підготовлених учителями фізичної культури для учнів з ослабленим станом здоров'я. Рухливі перерви. Активні парки. Вправи на профілакторіїв Євміново. Уроки для учнів спеціальної медичної групи щодо профілактики плоскостопості а порушенням постави. Дихальні вправи Стрельнікової, Бутейко та ін. .

Список використаних та рекомендованих джерел

1. Апанасенко Г. Л., Попова Л. А. Індивідуальне здоров'я і фізична культура людини. – Київ : Здоров'я, 2017. – 304 с.
2. Безверхня Г. В. Фізична культура в умовах воєнного стану: виклики та перспективи // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2022. – № 1. – С. 45–51.
3. Волков Л. В. Теорія і методика фізичного виховання дітей і підлітків. – Київ : Олімпійська література, 2014. – 400 с.
4. Єрмаков С. С., Приходько В. Г. Фізичне виховання осіб з особливими освітніми потребами: сучасні підходи // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – 2020. – Вип. 9. – С. 312–318.
5. Круцевич Т. Ю. Методика організації фізкультурно-оздоровчої діяльності різних груп населення. – Київ : Олімпійська література, 2019. – 368 с.
6. Лях В. І., Тюшкевич Н. В. Фізичне виховання дітей з особливими потребами. – Київ : Генеза, 2015. – 256 с.
7. Міністерство освіти і науки України. Рекомендації щодо організації фізичного виховання здобувачів освіти в умовах воєнного стану. – Київ : МОН України, 2022. – 24 с.
8. Плахотнік О. В. Особливості фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями спеціальних медичних груп у кризових умовах // Актуальні питання фізичної культури і спорту. – 2023. – № 2. – С. 128–133.
9. Тимошенко В. М. Фізичне виховання і реабілітація осіб з обмеженими можливостями здоров'я. – Харків : ХДАДМ, 2018. – 276 с.
10. Шиян Б. М. Фізичне виховання в освітньому процесі: інноваційні технології. – Львів : ЛДУФК, 2020. – 330 с.
11. Ананьєв Б. Г. Психологія здоров'я: сучасний контекст. – Київ : Освіта, 2020. – 288 с.
12. Білик Н. М. Організація фізкультурно-оздоровчої діяльності в закладах освіти під час надзвичайних ситуацій // Педагогіка і психологія. – 2022. – № 3. – С. 50–55.

13. Богданова І. В. Фізичне виховання учнів спеціальних медичних груп в умовах дистанційного навчання // Фізичне виховання в навчальних закладах. – 2023. – № 1. – С. 18–22.
14. Горбунова Н. В. Інноваційні підходи до фізичної реабілітації дітей з особливими потребами. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 215 с.
15. Жданович Л. В. Фізичне виховання студентів у період війни: адаптивні стратегії // Теорія і методика фізичного виховання. – 2022. – № 4. – С. 34–39.
16. Карасьов С. В. Адаптивна фізична культура: навчальний посібник. – Київ : Логос, 2021. – 272 с.
17. Кожушко М. І. Фізкультурно-оздоровчі технології для дітей з особливими потребами // Спортивна наука України. – 2022. – № 5. – С. 76–81.
18. Коробейников Г. В. Психофізіологічні особливості адаптації у процесі фізичної реабілітації. – Київ : Наукова думка, 2018. – 190 с.
19. Петренко Ю. М. Організація занять фізичною культурою у спеціальних медичних групах під час надзвичайного стану // Фізичне виховання і спорт у навчальних закладах. – 2023. – № 2. – С. 12–17.
20. Чалий О. В. Стратегії підтримки фізичного і психічного здоров'я школярів в умовах війни. – Київ : Освіта України, 2022. – 208 с.